

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Goois Lyceum
havo & vwo

Excellentieprofiel
Keuzevrijheid en mede-eigenaarschap

Juryrapport Excellente Scholen

Geldigheid predicaat:
1 januari 2022 tot 1 juli 2025

Datum vaststelling: 1 januari 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Conclusie & samenvatting	4
3.	Het onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van criteria	5
4.	Procedure	10

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de criteria en waar mogelijk in samenhang. Het zijn de volgende criteria zoals benoemd in het aanmeldingsformulier:

- Het excellentieprofiel van de school;
- Doelen van het excellentieprofiel;
- Aanpak van het excellentieprofiel;
- Resultaten (meetbaar en merkbaar) van het excellentieprofiel;
- Evaluatie, borging, ontwikkelingen en duurzaamheid van het excellentieprofiel;
- Erkenning van het excellentieprofiel en kennisdeling met andere scholen.

2. Conclusie & samenvatting

De jury is van oordeel dat het Goois Lyceum, afdelingen havo en vwo, het predicaat Excellente School voor voortgezet onderwijs toekomt.

De jury is onder de indruk van het leerlinggerichte aanbod in het extracurriculaire middagprogramma en het zogeheten stromenaanbod binnen het curriculum. Beide worden vormgegeven vanuit een heldere visie op leren en ontwikkelen, en de daaruit voortkomende vier kernwaarden. Het Goois Lyceum ademt een sfeer van gezamenlijkheid. Wie de jury ook heeft gesproken in de school, er is één geheel qua cultuur, openheid, ruimte, keuzevrijheid, vertrouwen geven en in ontwikkeling zijn. Niet wij zitten of werken op het Goois Lyceum, maar wij zijn het Goois Lyceum, is de voelbare gedachte. Het Goois Lyceum kan hiermee in de ogen van de jury als voorbeeld dienen voor andere scholen.

Stromenonderwijs

In de eerste drie leerjaren maken alle leerlingen een keuze uit één van de vier zogeheten stromen die het Goois Lyceum aanbiedt: technasium met het vak onderzoeken en ontwerpen, gymnasium met het schooleigen vak capita selecta, kunst & media met de vakken beeldend, muziek en drama vanuit een gezamenlijk perspectief, en big business met het schooleigen vak big business, waarin grote maatschappelijke thema's worden behandeld. Leerlingen volgen deze schooleigen vakken vier tot vijf lesuren per week. Leerlingen kiezen aan de voorkant voor één van de vier stromen. Het Goois Lyceum biedt leerlingen ook een breed programma in leerjaar 1, met een oriëntatie op de stromen technasium en big business.

Middagprogramma

Op het Goois Lyceum is de middag vanaf 15.10 uur van de leerlingen zelf. De school biedt in een keuzeprogramma supportmodules gericht op extra hulp en ondersteuning, skillmodules gericht op competenties en mastermodules gericht op verdieping en verbreding. Met deze modules wil de school leerlingen inspireren en motiveren en een voornamelijk extracurriculair aanbod toevoegen, gericht op persoonlijke interesses en talenten van leerlingen passend bij het moment van hun ontwikkeling. Leerlingen hebben inspraak in het aanbod. De modules zijn voor alle leerlingen van alle jaarlagen toegankelijk, zodat iedere leerling zijn persoonlijke leertraject kan vormgeven naast het reguliere havo- of vwo-programma.

Evaluatie, duurzaamheid en kennisdeling

Het excellentieprofiel van het Goois Lyceum wordt via kwaliteitszorg periodiek geëvalueerd. Daarbij wordt gebruikgemaakt van beschikbare data, maar ook van gestructureerde input van leerlingen via leerlingenpanels, en van ouders en docenten. In de school heerst een ontwikkel- en verbetercultuur gebaseerd op deze evaluaties. De duurzaamheid van het excellentieprofiel is geborgd door de ontwikkelingen centraal te stellen in de schoolplannen. Kennis over het excellentieprofiel deelt de school binnen de Gooise Scholen Federatie (GSF).

3. Bevindingen onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van criteria

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet onderwijs
Naam school	Goois Lyceum, afdelingen havo & vwo
Brin	14SM 00
Plaats	Bussum
Bestuur	Gooise Scholen Federatie (GSF)

Excellentieprofiel

De jury is onder de indruk van het excellentieprofiel van het Goois Lyceum, met name van hoe de visie van de school op het leren en ontwikkelen van hun leerlingen is vertaald in doelen en een helder keuzeaanbod voor de leerlingen. Het excellentieprofiel is gericht op het bieden van keuzevrijheid aan de leerlingen, om daarmee leerlingen mede-eigenaar te maken van hun eigen leerproces. De keuzevrijheid krijgt zowel gestalte binnen het curriculum van het stromenonderwijs als buiten het curriculum, in de vorm van een rijk aanbod in het middagprogramma. In de gesprekken met zowel leerlingen, ouders, docenten en schoolleiding komt het excellentieprofiel helder naar voren.

Visie en doelen

Het Goois Lyceum heeft een heldere visie. De school staat voor kwalitatief hoogwaardig onderwijs met de nadruk op een breed aanbod en keuzemogelijkheden, betrokkenheid van de leerlingen bij het leerproces en een optimale begeleiding van leerlingen in hun ontwikkeling tot zelfstandige, kritische en creatieve mensen met zelfvertrouwen en een brede interesse.

De vier kernwaarden

In de gesprekken en de rondgang door de school constateert de jury dat de school op verschillende manieren gestalte geeft aan haar visie en dat die breed gedragen wordt. Het excellentieprofiel is uitgewerkt in vier kernwaarden, die de jury in de school duidelijk heeft teruggezien. De vier kernwaarden van het Goois Lyceum zijn: leren van elkaar, keuzevrijheid en -mogelijkheden, erkenning en waardering, en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Volgens de jury zijn de kernwaarden zichtbaar en merkbaar in het stromenonderwijs, het rijke keuzeaanbod en in het extracurriculaire aanbod in het middagprogramma. Ook ziet de jury dat de kernwaarden zichtbaar zijn in hoe het docententeam, aangestuurd door een bevlogen schoolleiding, werkt aan de continue verbetering van hun onderwijs. De waarnemingen van de aanpak en resultaten van het excellentieprofiel worden hierna verder beschreven per kernwaarde.

Kernwaarde 1: leren van elkaar

De jury merkt dat op verschillende niveaus de kernwaarde 'leren van elkaar' is verankerd in de school. Op leerlingniveau ziet de jury hiervan mooie voorbeelden, zoals leerlingen van verschillende jaarlagen die binnen de modules in het middagprogramma gezamenlijk werken aan projecten en van elkaar leren.

Zo schuift de jury aan bij een groepje leerlingen uit havo-4 en vwo-5, dat gezamenlijk werkt aan een ontwerpopdracht voor een technisch bedrijf in de regio voor het vak onderzoeken en ontwerpen binnen de stroom technasium. Een ander mooi voorbeeld is een leerling die de jury het volgende vertelt tijdens het middagprogramma: "Door omstandigheden moest ik leerjaar 4 opnieuw doen, maar ik mocht wel met de andere leerlingen blijven meedoen in het doorlopende U-talent bètaprogramma in leerjaar 5." Ze is daar zichtbaar heel erg blij mee.

Ook in de professionele ontwikkeling van het team staat het leren met en van elkaar centraal, zoals in de ontwikkeling van formatief handelen in de school. De jury ziet het leren van elkaar ook terug in hoe het team tijdens de lockdowns, als gevolg van corona, gezamenlijk de schouders eronder heeft gezet. Uitgaande van wat wel kan, heeft het team gezocht naar hoe ook het voor de school kenmerkende middagprogramma zo veel mogelijk doorgang kon vinden. Gezien het gegeven dat eenzelfde percentage van de leerlingen ook online heeft deelgenomen aan het middagprogramma tijdens de lockdowns, is het team daarin geslaagd.

Als voorbeeld noemt de school hoe binnen de stroom kunst & media leerlingen vanuit de verschillende rollen van een kunstenaar (activist, trooster, et cetera), met materialen en mogelijkheden die thuis aanwezig zijn, een keuze maken voor een kunstvorm. Dat resulteerde in mooie digitale kunstwerken en gedichten, maar ook in kunstuitingen met stoepkrijt in de eigen straat.

Feedback van leerlingen

De jury ziet dat ook leerlingen een rol hebben in de professionele ontwikkeling van het team. Via verschillende wegen hebben leerlingen zeggenschap over het programma. Zo hebben leerlingen inspraak in het aanbod van het middagprogramma, gebruikt de school leerlingenpanels en is er ruimte voor zowel formele als informele feedback en evaluatie van de lessen. Als voorbeeld noemen de docenten dat door feedback van leerlingen de mastermodules Chinees en lesgeven op een basisschool, alsook specifieke sporten zijn toegevoegd aan het middagprogramma.

Kernwaarde 2: keuzevrijheid en -mogelijkheden

De kernwaarde keuzevrijheid en -mogelijkheden is de kern van het excellentieprofiel van het Goois Lyceum. De jury merkt dat het centraal stellen van kiezen verder gaat dan een keuze voor één van de vier stromen in de eerste drie leerjaren en het rijke aanbod van het middagprogramma. Leerlingen hebben de mogelijkheid om aan de voorkant te kiezen voor een stroom. Het mentoraat speelt in het eerste leerjaar een belangrijke rol in het kiezen van de juiste stroom op basis van vaardigheden en affiniteit. Dat niet het brede aanbod in het middagprogramma maar de keuzevrijheid centraal staat, is merkbaar in de volgende opmerking van de rector: "We proberen de leerlingen te begeleiden in het maken van een bewuste keuze voor het middagprogramma. Dat houdt ook in dat die bewuste keuze kan zijn om geen keuze te maken. Bij ons betekent keuzevrijheid dus ook de ruimte geven om bewust geen keuze te maken."

De leerlingen waarderen het ruime keuzeaanbod en kunnen goed benoemen wat ze door middel van het middagprogramma leren. Dat het daarbij om meer gaat dan cognitieve vaardigheden, blijkt uit de opmerking van een van de leerlingen: "Ik heb veel dingen gedaan waarvan ik niet wist dat ik ze leuk vond. Het Goois Lyceum heeft me geen ander, maar een beter mens gemaakt." Wellicht het mooiste voorbeeld geeft een oud-leerling met een migrantenachtergrond: "Als vluchteling was ik erg vormbaar en ik ben hier ook gevormd door het brede aanbod in keuzes. Bovendien heeft mijn vorming hier ook meegeholpen in de vorming thuis."

Stromen bieden context

In de gesprekken vraagt de jury naar de koppeling tussen de reguliere vakken in het curriculum en de stromen. Die koppeling zit hem volgens de schoolleiding erin dat de stromen de context bieden voor de reguliere vakken. “Het maakt bijvoorbeeld de bètavakken interessanter en relevanter, omdat leerlingen beter de bredere context kunnen zien die ze in bijvoorbeeld big business ontdekken. Dat zien we in alle vier de stromen en het middagprogramma.” Docenten geven aan dat ze soms reguliere lessen afstemmen op de betreffende stroom waarin een leerling zit. Dit is echter geen uitgangspunt voor de docenten. Een meer nadrukkelijke koppeling tussen het reguliere programma en de stromen kan daarom in de ogen van de jury een ontwikkelkans zijn in de duurzame aandacht van de school voor verbetering.

Kernwaarde 3: zelfstandigheid en verantwoordelijkheid

De ruimte om te kiezen uit een breed aanbod is volgens de jury ook van groot belang voor de kernwaarde zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Het doel van het brede aanbod in keuzemogelijkheden in zowel de stromen als in het middagprogramma, is om leerlingen mede-eigenaar te maken van hun leerproces en persoonlijke ontwikkeling.

De jury krijgt via de gesprekken met de leerlingen en oud-leerlingen een mooi beeld van de manier waarop het excellentieprofiel van het Goois Lyceum bijdraagt aan de kernwaarde zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, en daarmee aan de betrokkenheid in het leerproces. Ook in hun ogen hangt dit sterk samen met de ruimte om te kiezen. Een leerling zegt: “In het middagprogramma zijn altijd keuzes te maken die ik interessant vind en waarin ik mezelf verder wil ontwikkelen.” Een andere leerling onderstreept dit door aan te geven dat er veel mogelijkheden zijn om zich te verdiepen, te verbreden en te ontwikkelen in wat op dat moment bij hem past.

Oud-leerlingen

Bij het gesprek is ook een oud-leerling aanwezig, die vertelt: “Je kunt hier kiezen waar je je in wilt ontwikkelen en juist dat heeft me erg geholpen bij het kiezen van mijn vervolgonderwijs. We leren hier echt kiezen of en waar we extra tijd in willen investeren. Zo heb ik bijvoorbeeld door mijn keuze voor de musical een sterke basis voor mijn persoonlijke ontwikkeling en mijn carrière kunnen leggen.”

Zeggenschap

De verantwoordelijkheid van leerlingen komt ook tot uiting in de zeggenschap die ze hebben in het aanbod van het middagprogramma en in de ruimte die ze ook zelf ervaren om constructief mee te denken in de opzet van de lessen. Docenten benoemen ook dat de input van leerlingen wordt gebruikt, onder andere via leerlingenpanels, om (reguliere) lessen en modules in het middagprogramma aan te passen.

Ruimte voor talent van de docent

De jury heeft deze kernwaarde ook op docentniveau gemerkt. Docenten krijgen veel ruimte om zich te ontwikkelen en vernieuwingen in te zetten waar ze zelf affiniteit mee hebben. Zo werken docenten onder andere via collegiale consultatie aan zelf gestelde ontwikkeldoelen. Volgens een van de docenten krijgen ze daar veel tijd voor. Dat horen we terug in het gesprek met de schoolleiding, die aangeeft dat het Goois Lyceum ongeveer twee keer de hoeveelheid tijd investeert in professionalisering en ontwikkeling dan aangegeven in de cao-richtlijn. Tevens is binnen het middagprogramma veel ruimte om nieuwe modules te koppelen aan de interesses van docenten. De rector: “Docenten hebben hier veel ruimte en autonomie als het gaat om professionaliseren en ontwikkelen. Maar autonomie betekent geen vrijblijvendheid; we sturen én geven ruimte en vertrouwen. Dat is voor ons heel belangrijk.”

Kernwaarde 4: erkenning en waardering

De jury heeft in haar bezoek aan het Goois Lyceum een veilige leeromgeving gezien waar ruimte is voor verschillen en waar persoonlijke aandacht voor leerlingen en docenten hoog in het vaandel staat. Docenten vertellen de jury dat “elke leerling hier wordt gezien en zichzelf mag zijn; samen zorgen we ervoor dat ze kansen krijgen om te worden wie ze willen zijn”. En juist dat heeft de jury teruggezien in de rondgang door de school en gehoord in de gesprekken met ouders en leerlingen.

Erkenning en waardering van leerlingen

De jury gaat tijdens de rondgang door de school in gesprek met de leerlingen die samen de module Gender and Sexuality Alliance (GSA) volgen. Wat opvalt is dat ook leerlingen die zichzelf niet tot de LHBTI+-gemeenschap rekenen hierin participeren. Aandacht voor de eigen kenmerken en behoeften van leerlingen komt niet alleen tot uiting in het bieden van keuzemogelijkheden, maar ook in de persoonlijke begeleiding in het Goois Lyceum. Ouders en leerlingen geven de jury hiervan verschillende voorbeelden. Een van de ouders geeft aan dat ondanks dat ze twee totaal verschillende kinderen op het Goois Lyceum heeft, ze beiden hun eigen ding hebben kunnen doen op school. Ze schrijft dit toe aan de aanvullende modules die haar kinderen hebben gekozen, passend bij hun behoeften. De een in supportmodules ter ondersteuning van de reguliere lessen, de ander in veel mastermodules.

De echte aandacht voor leerlingen wordt door alle ouders die bij het gesprek aanwezig zijn herkend. Een ouder: “Mijn kind wordt hier gezien in wie hij is, niet alleen in wat hij kan. Hij krijgt ook de mogelijkheden om verder te willen groeien in wie hij wil worden. Ieder kind is anders en wordt op het Goois Lyceum in zijn talent gezien. Het is heel fijn dat er naast de cognitieve aandacht veel ruimte wordt gegeven aan aandacht voor de hele mens.”

Erkenning en waardering van docenten

Deze kernwaarde hoort de jury ook terug van de docenten. De school werkt met een waarderende gesprekscyclus, waarin docenten zelf laten zien waar ze mee bezig zijn en zich in ontwikkelen. De school geeft voor docenten veel ruimte om zelf ontwikkelkansen te kiezen. Een docent: “Omdat ik het leuk vind om met data en cijfers bezig te zijn, krijg ik de ruimte om me te ontwikkelen in data-analyse en daarmee de kwaliteitszorg van de school te doen. Ik ervaar dat als een kans die ik heb gekregen om mezelf te ontwikkelen.”

Leerlingen erkennen en waarderen elkaar

Tot slot meent de jury dat de kernwaarde erkenning en waardering ook tussen leerlingen onderling merkbaar is. Leerlingen geven aan dat pesten nauwelijks voorkomt en dat de sfeer gezellig en leuk is. Ook tussen docenten en leerlingen. Die sfeer ervaart de jury ook in de rondgang door de school, waarbij opvalt dat leerlingen elkaar kennen en waarderen. De jury vindt dat het mooiste resultaat van het excellentieprofiel.

Evaluatie, duurzaamheid en kennisdeling

Evaluatie

Het excellentieprofiel van het Goois Lyceum wordt via kwaliteitszorg periodiek geëvalueerd. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de vele data die worden bijgehouden, maar ook van de gestructureerde input van leerlingen via zeer regelmatig gehouden leerlingenpanels, en van ouders en docenten. In de school heerst een ontwikkel- en verbetercultuur gebaseerd op deze evaluaties. De school evalueert na afloop bijvoorbeeld de modules in het middagprogramma. Hierbij kijkt de school of de leerdoelen zijn gerealiseerd, hoe leerlingen de lessen waarderen, welke verbeterpunten docenten zien en waarom leerlingen wel of niet meedoen aan onderdelen van het middagprogramma. Daarmee blijft de school monitoren hoe het middagprogramma bijdraagt aan de brede ontwikkeling van de leerlingen. Een van de ouders: “Ik heb in tien jaar gezien hoe de school zich continu wil verbeteren en wil blijven ontwikkelen.” Ook de docenten

vertellen dat de school vooruitdenkt over de doorontwikkeling van het onderwijs, zoals een verandering naar formatief handelen in de visie op toetsing. Een docent: “Gebruikmakend van de input van leerlingen hebben we de ambitie om voortdurend te blijven evalueren en verbeteren.”

Duurzaamheid van het excellentieprofiel

Het excellentieprofiel is het resultaat van een continue doorontwikkeling van het onderwijsprogramma van het Goois Lyceum. De duurzaamheid van het excellentieprofiel is daarnaast geborgd door de ontwikkelingen centraal te stellen in de opeenvolgende schoolplannen en steeds door te ontwikkelen. Ook is een heel groot deel van de docenten betrokken bij het stromenonderwijs en het middagprogramma. Ze doen het vooral met elkaar. Dat zorgt er volgens de schoolleiding en de docenten voor dat het excellentieprofiel niet afhankelijk is van een aantal enthousiastelingen.

Kennisdeling

Kennis over het excellentieprofiel deelt de school binnen de Gooise Scholen Federatie. Als voorbeeld is het Goois Lyceum nauw betrokken bij de invoering van het technasium in een van de andere scholen binnen de federatie. Bij de opstart van het technasium deelt het Goois Lyceum haar ervaringen en expertise. Mooi is dat ook mavo-leerlingen van een andere school in Bussum meedraaien in een van de modules in het middagprogramma: Cambridge Engels. Het Goois Lyceum deelt haar kennis ook binnen het regionale netwerk U-talent en het technasiumnetwerk.

4. Procedure

Goois Lyceum, afdeling havo & vwo, heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Controle door inspectie

Na de sluiting van de aanmeldingsperiode controleert de inspectie of uw school over de waardering Goed beschikt en of er geen recente contra-indicaties zijn.

Fase 3 Voorbereidingsgesprek met de jury

De jury gaat in gesprek met de school over haar excellentieprofiel. De school verheldert onduidelijkheden, gaat in op vragen op het gebied van verantwoording, legt accenten en geeft aan wat er bij het bezoek aan de school te verwachten valt.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de onafhankelijke jury bezoeken uw school. Zij waarderen het excellentieprofiel mede aan de hand van de herkenbaarheid van het verhaal van de school in de onderwijspraktijk. Bovendien kijken ze naar de eenheid in de kwaliteit en de gedragenheid van het profiel op alle niveaus van de school, van bestuur tot leerling.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na elk jurybezoek stelt de jury een rapport op. De jury geeft hierin haar bevindingen weer per onderdeel van het jurybezoek. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is geldig van 1 januari 2022 tot 1 juli 2025. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

JURYRAPPORT EXCELLENTE SCHOLEN

